

Maslačak

Taraxacum officinale (L.) Weber ex F.H.Wigg.

BOTANIČKI OPIS

Višegodišnja zeljasta biljka, visine 20-50 cm, sa mlečnim sokom. Rizom kratak, koren vretenast, uzduž naboran, sivomrk. Listovi lancetasti, duboko, nepravilno testerasto usečeni, sakupljeni u prizemnu rozetu. Involukrum zeljast, mek, zelenkast ili crnkast. Cvetovi jezičasti, brojni, žuti, sakupljeni u cvast glavicu. Plod sitna siva ili crna orašica sa belim papusom. Cveti od marta do oktobra.

RASPROSTRANJENOST

Kosmopolitska vrsta evroazijskog porekla. Raste na mezofilnim livadama, pašnjacima i travnjacima urbanog područja.

HEMIJSKI SASTAV

Gorka supstanca, ranije zvana taraksacin, identifikovana je kao smeša germakrolidnih i eudezmanolidnih seskviterpenskih laktona, triterpeni (taraksasterol, arnidiol, faradiol), fitosteroli, karotenoidi, vitamin A (u listovima), flavonski glikozidi, inulin (do 40% u korenu starijih biljaka vađenih u jesen).

LEKOVITI DEO BILJKE (DROGA)

Drogu predstavlja list maslačka sakupljen pre cvetanja - *Taraxaci folium* i koren maslačka sakupljen u jesen - *Taraxaci radix*.

Listovi maslačka su lancetasti, duboko nepravilno testerasto usečeni. Ukus je gorak. Sakupljaju se tokom celog leta, po lepom i suvom vremenu, a sušenje se obavlja u hladu na promaji. Nakon sušenja listovi treba da zadrže prirodnu, zelenu boju.

Koren maslačka ne sme sadržavati delove korenove glave i nadzemne delove biljke. Suv koren je krt, tvrd, lako lomljiv, uzdužno naboran, spolja tamno mrk, iznutra svetliji. Bez mirisa, nagorkog ukusa. Koren se vadi u proleće i jesen. Opere se od zemlje, očisti od natrulih delova i glava korena i ceo suši direktno na suncu.

Obe droge se čuvaju u suvoj prostoriji uz povremeno provetravanje.

Koren maslačka se lako meša sa korenima vodopije (*Cichorium intybus*), od kojeg se najbolje razlikuje po tome što je svež koren maslačka mek, lako se reže i na preseku se vidi vrlo tanko drvo žute boje, dok je kod korena vodopije taj drveni deo mnogo veći i sivkaste je boje.

DELOVANJE I UPOTREBA

Deluje kao gorko sredstvo, holeretik, ali i kao holagog, diuretik, laksativ, antireumatik. Koristi se kod slabog apetita, atonične dispepsije, kao i kod holecistitisa, kamena u žuči, mišićnog reumatizma. Sastojak je i preparata za lečenje virusnog hepatitisa.

Svež mlad list koristi se u ishrani za pripremanje salate, a pržen koren maslačka upotrebljava se kao zamena ili dodatak kafi.

Može da izazove alergijske reakcije kod osetljivih ljudi.

